

Wie waakt, wint

Dorpsraad Wijk aan Zee

Aan Staatssecretaris V. (Vivianne) Heijnen
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Hare Excellentie,

In uw brief van 15 juni jl. informeert u Kamerleden over de tussenresultaten en voortgang op het plan van aanpak "Naar een gezondere leefomgeving in de IJmond: aanpak voor het beperken van de luchtverontreinigende uitstoot van Tata Steel Nederland" en actualiteiten met betrekking tot de milieusituatie rond Tata Steel in algemene zin.

In deze brief vraagt De Dorpsraad Wijk aan Zee de Staatssecretaris aandacht voor:

- Het valideren van aannamen en conclusies bij onafhankelijk expertdeskundigen (en onafhankelijk is "niet in opdracht van Tata Steel) en de OD;
- Daar waar onderzoeken nog lopen of niet beoordeeld zijn door OD en externen, niet vooruit te lopen door alvast conclusies te trekken;
- Het feit dat er geen onafhankelijke onderzoeken en daarmee resultaten bekend zijn over het effect van het Groenstaalplan op de gezondheid en leefomgeving;
- Oog te hebben voor het gegeven dat het Groenstaalplan een belofte en een bedrijfsplan is van Tata Steel. De focus ligt op de optimalisatie van de bedrijfsvoering en winstmaximalisatie. Het Groenstaalplan is een belofte zonder feitelijke onderbouwing en deadlines voor sluiting van de oude fabrieksinstallaties (een groot deel van de oude fabrieksinstallaties schijnt onderdeel te blijven van het Groen Staal plan en sluit nooit).
- Het feit dat de productie en daarmee de vervuiling en impact op gezondheid, milieu en klimaat nog altijd kan toenemen omdat Tata nog niet aan het plafond zit.
- Bij reducties worden percentages genoemd in de Roadmap plus, terwijl er geen concrete en navolgbare meetresultaten aan ten grondslag liggen. De emissieregistratiewaarden (en baselinewaarden) van Tata blijken in de praktijk niet altijd te kloppen.
- Het tot uitvoering brengen van de aangenomen moties; harde voorwaarden, gezondheidswinst gekoppeld aan subsidieverlening. Het VTH stelsel is niet geschikt als harde voorwaarde, de tools die VTH beschikbaar heeft (LOD's, handhaving etc. geven het bedrijf nog te veel ruimte om door te gaan met vervuilen).

- Inwonersparticipatie waarbij er werkelijk nog ruimte is om besluiten te beïnvloeden en gezondheid echt te borgen (niet alleen op papier).

De Dorpsraad wil niet de indruk wekken dat alle stappen, die nu worden gezet of waar een voornemen toe is, niet goed zijn. Onze ervaring is dat deze stappen pas worden genomen na zoveel jaren strijd van de Dorpsraad en anderen met ons. Nu is er beweging. Te denken aan de windschermen of een vergunning die naar beneden wordt bijgesteld.

Het zijn jaren geweest, waarin wij continu onze gezondheid en de schade aan de leefomgeving onder de aandacht hebben moeten brengen. Dit door incidenten te melden en rapporten te analyseren. Vervolgens een verweer op te bouwen aan de hand van feiten die het tegendeel bewijzen. We hebben vele overleggen gevoerd bij lokale, provinciale en rijksoverheid en de OD als uitvoeringsorgaan. Helaas hebben we ook juridische procedures moeten aanspannen en vrezen dat we dat in de nabije toekomst weer moeten doen. Het behartigen van het belang van de gezondheid in de IJmond is voor vele van ons als een tweede baan geworden. Onze constateringën blijken veelal ook nog eens terecht.

De meest recente gezondheidsmonitor van de GGD bevestigt wederom dat wij ons terecht zorgen maken. Met klem willen wij u vragen om nu uw rol te pakken en ons als inwoners te beschermen door zorg te dragen voor een gezonde leefomgeving. Dit begint door niet meer te vertrouwen op de uitkomsten van de niet onderbouwde belofte van Tata Steel. Maak niet de fout door u volledig te richten op het bedrijf(sbelang) van Tata Steel. Wij vragen u met klem om de conclusies die Tata Steel zelf trekt, niet als die van uzelf te presenteren. Trek uw eigen conclusies op basis van feiten waarvan u kunt stellen dat deze juist zijn doordat onafhankelijk deskundigen deze hebben getoetst. Als inwoners willen wij daarop kunnen vertrouwen.

Daarnaast vragen wij nadrukkelijk om de regie op het dossier Tata Steel te intensiveren. Dit door als Rijksoverheid uw verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te zorgen dat de bestuurlijke drukte vermindert en er een situatie ontstaat waarbij ontschot werken mogelijk wordt en de daadkracht van de overheid vergroot. Het Tata Steel dossier heeft belangen vanuit economisch, milieu/klimaat en gezondheidsperspectief en staat op agenda van zowel de lokale, provinciale en Rijksoverheid.

Het is belangrijk om in een dossier waar zo'n grote druk op staat als overheden samen te werken en de schotten tussen beleidsgebieden en verschillende overheden los te laten. Wij missen bijvoorbeeld VWS in dit dossier. Een aanpak als het Randstad Urgent (2007) zou

wellicht een aanpak kunnen zijn. Eerder is bewezen dat een dergelijke aanpak werkt. Daarbij is het inmiddels twee voor twaalf daar waar het gaat om:

- Het tot uitvoering brengen van een drietal moties (bijlage 1) die alle drie wijzen op het concreet maken van afspraken met betrekking tot de volksgezondheid;
- Het komen tot harde voorwaarden die worden gesteld aan Tata Steel met betrekking tot het verkrijgen van financiering, de voorwaarden die aan de vergunningen worden gesteld en daarmee aan de voorkant een situatie te creëren die het de OD mogelijk maakt om haar werk goed te doen.

De Omgevingswet wordt zoals het er nu naar uitziet 1 januari 2023 van kracht. In aanloop daarnaartoe hebben wij de verwachting dat er al wordt gehandeld indachtig deze wetgeving. De Dorpsraad constateert dat we met elkaar niet hoger lijken te komen dan de eerste trede van de participatieladder. We worden slechts geïnformeerd. Veelal vindt dit pas plaats op het moment dat er geen effect meer op de besluitvorming kan plaatsvinden. Nu staan we inmiddels aan de vooravond van het moment waarop de vergunningen aan Tata Steel moeten worden verleend en er heeft geen participatietraject plaatsgevonden. De Dorpsraad heeft grote zorgen:

- De overheid heeft geen onafhankelijke onderbouwing van het effect op de gezondheid en leefomgeving van het Groenstaalplan (met betrekking tot stof, stank en geluid);
- De overheid weet niet wat grootste bron van de huidige emissies is. Het gat (Tata Steel versus RIVM) is nog niet verklaard;
- De overheid heeft geen beeld bij de nieuwe configuratie van fabrieken en noch een (vrijwillige) M.E.R. over het gehele bedrijfsterrein.

Zonder een feitelijke en door onafhankelijke deskundige gegeven onderbouwing aan inwoners is een eerlijk participatieproces niet mogelijk. Het zou namelijk betekenen dat inwoners niet in staat worden gesteld om keuzes te maken en te kunnen overzien wat dat voor hen betekent.

Een logische stap kan zijn dat de overheid voornemens is om daarom in een (te) kort tijdsbestek toe te werken naar een convenant met belanghebbenden. Maar een convenant kan het effect hebben dat inwoners geen rechtsmiddelen meer kunnen inzetten om in verweer te komen tegen (voor)genomen besluiten. Vanuit ons perspectief is dat niet zoals de Omgevingswet met betrekking tot participatietrajecten kan worden uitgelegd. De vraag die zich aandient is hoe kan er nu nog een zorgvuldig participatie traject plaatsvinden?

In uw brief noemt u een aantal zaken waarvan De Dorpsraad meent een aanvulling te moeten geven.

Voortgang actielijn vergunningen

Gezamenlijk met de OD hebben wij geconstateerd dat de samenhang tussen de huidige vergunningen ontbreekt. De overheid zegt ons dat deze vergunningen Tata Steel de ruimte geeft om te doen wat ze altijd al doet. Er is zeer beperkt ruimte om de vergunningen aan te scherpen.

Waar de overheid aan voorbij gaat, is het gegeven dat Tata Steel jarenlang onjuiste of geen adequate informatie verstrekt. De vergunning is momenteel gebaseerd op de door Tata Steel opgegeven emissieregistratiecijfers die veel te laag zijn. Tata Steel stoot daadwerkelijk veel meer uit. Dit leidt tot de vraag of Tata Steel binnen de verleende vergunning werkt. Deze stelling baseren wij op informatie die ook bij u bekend is. Waaronder:

- Sinds maart maken de camera's van Frisse Wind de vele incidenten met uitstoot voor iedereen zichtbaar. Incidenten die veelal niet worden geregistreerd door Tata. In de ZZS rapportage wordt Tata Steel nu niet voor niks door de OD verzocht om inzicht te geven in de ZZS emissies van de incidenten en ongewone voorvallen;
- De daadwerkelijke PAK-uitstoot (en zware metalen) van Tata Steel is tot op heden nog steeds onbekend
 - Tata Steel heeft de verkeerde PAK-jaarvrachten opgegeven;
 - Het gat tussen de metingen van het RIVM en de opgegeven emissies door Tata Steel is niet verklaard. Dus is de daadwerkelijke uitstoot nog onbekend;
 - Diffuse uitstoot en incidenten zijn niet meegerekend bij het vaststellen van de emissiecijfers. Gezien onze eigen waarnemingen gaat het hier om een hoge uitstoot die nog meegerekend moet worden.
- Het roept de vraag op of Tata wel de juiste emissiecijfers aanlevert voor stoffen zoals stikstof, CO₂, zwaveloxiden;
- Er is nog geen overeenstemming wat de grootste PAK-bron is. Kennelijk mag Tata Steel dat zelf bepalen van de overheid. Tata Steel geeft aan dat het de Sinterfabriek is, daar waar het RIVM het wijt aan de cokesfabrieken en de verwaaiing en in het onderzoek van het RIVM komt noch de Sinterfabriek en koudbandwalserij voor. De OD gaat, zonder dat de onafhankelijk deskundigen dit bevestigen, mee in de lijn van Tata Steel. Daarbij past de opmerking dat Tata Steel de vrijheid heeft om zelf de bronnen te bepalen in het vermijdings- en reductieprogramma en dat het onderzoek

bij de cokes2fabriek nog niet is uitgevoerd. Uit het RIVM-onderzoek (2022) bleek de daadwerkelijke uitstoot van verschillende PAKsen zelfs tot een factor 1000 hoger dan de emissieregistratiegegevens van Tata. De discussie hierover is nog niet beëindigd;

- Volgens Tata is 2500 kg PAK-uitstoot gehalveerd tot 1250 kg. Dit is echter alleen op basis van informatie van Tata Steel. Dit staat in een rapport van TAUW dat in opdracht van Tata Steel onderzoek heeft verricht. Dat rapport is tot op heden nog niet openbaar, noch de OD heeft het ontvangen, ook is het niet getoetst door onafhankelijk deskundigen. U bent dan ook voorbarig met het informeren van de Tweede Kamer door de halvering te presenteren als feit.
- De vraag die zich heeft aangediend hoe het mogelijk is dat negen jaar na het aanbrengen van het doekfilter in de rookgasreiniger bij de Sinter (2013), blijkt dat bij deze fabriek de PAK-uitstoot onverminderd hoog is. Dit doek is beloofd als grote verbetering. Nu blijkt dit niet waar en het komt negen jaar later aan het licht.
- Nergens zien wij aandacht voor het geluidsniveau. Het geluidscontour van Tata Steel ligt nu midden in het dorp Wijk aan Zee. Daar waar het niveau terug zou moeten naar de WHO-norm, gaat Tata Steel nu uit van het verhogen van het geluidsniveau en wordt er in de plannen geen rekening gehouden met het terugdringen van het geluid naar de rand van het Tata Steel terrein.

Geurbesluiten

Wij merken hierbij op dat inwoners nog steeds in de omstandigheid leven dat ondanks dat de overheid dus weet dat inwoners zich terecht zorgen maken, ze weet dat Tata ook niet adequaat registreert. Toch worden inwoners door de overheden continu gemotiveerd om te melden bij de verschillende loketten. Dat is dan om aantoonbaar te maken dat inwoners 'echt last hebben' en het helpt bij het opvoeren van de druk, wordt inwoners voorgespiegeld. Dat melden mogen zij doen bij de OD met minimaal 10 mensen binnen een uur met eenzelfde type melding. Dat geldt ook voor de nacht. Alsof de overheid niet weet dat het al jaren helemaal mis is in de IJmond of is het laten melden een manier om inwoners rustig te krijgen doordat ze ervaren dat er iemand bij de OD naar ze luistert?

Voortgang actielijn verankeren en monitoren acties uit Roadmap+

U geeft aan dat Tata Steel verschillende projecten conform planning uitvoert en dat de komende tijd moet blijken of met het uitvoeren van de verschillende maatregelen ook de aangekondigde(emissie) reducties worden bereikt. U bent daar positief over.

Wij verwijzen naar onze eerdergenoemde onderbouwing. Er is geen baseline die maakt dat

hardgemaakt kan worden dat er reducties worden bereikt, de discussie over de daadwerkelijke uitstoot is nog niet afgerond en er is nog een verschil van inzicht over de grote veroorzaker. Er is dan ook vanuit ons perspectief geen reden om nu een waarde toe te kennen aan de voortgang.

Ontstoffings- en DeNOX-installatie

U legt hierbij geen relatie met het feit dat Tata Steel veel meer stikstofoxide en stof mag uitstoten dan de nieuwste normen voorschrijven. Dat komt doordat zij oudere installaties heeft staan.

Afzuigkappen Hoogovens

Tata Steel heeft aangegeven in overleggen met de Dorpsraad dat het geluid voor inwoners toe zal nemen en er saldering plaatsvindt op het bedrijventerrein. Een zorgelijke ontwikkeling, dat het verbeteren op het bedrijventerrein ertoe kan leiden dat het voor omwonenden verslechtert en er zelfs meer geluid komt. U heeft daarvoor geen aandacht in uw schrijven.

Voortgang actielijn monitoren en meten directe effecten in de omgeving

Het meten van effecten zowel op het bedrijventerrein van Tata Steel als in de nabije omgeving moet een betrouwbaar beeld geven. Dus ook:

- Dus ook de meetresultaten van de diffuse bronnen en incidenten meewegen;
- Het meten op het bedrijventerrein moet meer omvatten dan alleen aan de pijp meten aangezien dit een selectief beeld geeft.

Meetstation Bosweg

U geeft aan dat de uitstoot bij windrichting Wijk aan Zee beter in beeld gebracht is. Wij brengen al lange tijd onder de aandacht dat er direct naast cokesfabriek2 aan de Reyndersweg op het reeds aanwezige meetpunt een uitbreiding moet komen met o.a. PAK (BAP) wat een belangrijke zorg is gezien het hoge aantal mensen met longkanker. Immers het is logisch om zo dicht mogelijk bij de bron te meten alsmede richting Wijk aan Zee. Dan is sprake van een dekkend netwerk aan meetpunten.

Richtlijn Industriële Emissies

Het advies van de Europese Commissie met betrekking tot de RIE zal niet op korte termijn tot een aanpassing leiden. U schetst hier een gewenst toekomstbeeld. Het is zorgelijk dat tot die tijd Tata Steel en u als overheid blijft refereren aan normen die zijn opgesteld om tegemoet te komen aan de staalfabrieken in de armere Oost-Europese landen. Nederland is niet voor niets door Europa op de vingers getikt. Normeringen zijn belangrijk, maar de data over de gezondheid van inwoners tonen een harde werkelijkheid aan.

Tot slot

Wij constateren dat de overheid uit het oog is verloren dat het Groenstaalplan gaat over het bedrijf Tata Steel wat een maximaal bedrijfsresultaat wil én aan de klimaatdoelstellingen wil voldoen omdat het anders failliet gaat. De overheid neemt het strategisch bedrijfsplan (Groenstaalplan) van Tata Steel en de weg daar naartoe (Roadmap plus) voor waaraan, daar waar de onderbouwing ontbreekt en Tata Steel niet de juiste informatie geeft over de huidige situatie.

Het feit dat de overheid het Groenstaalplan niet heeft laten onderzoeken door onafhankelijke deskundigen op effect voor de gezondheid en leefomgeving maakt dat niet de goede keuzes kunnen worden gemaakt en de overheid haar eigen keuzes niet legitimeert en daarmee de indruk wekt dat zij zelf onderdeel is geworden van het probleem nu zij zich zo laat leiden door Tata Steel.

De vraag die zich inmiddels opdringt is, kan de overheid aangeven wat de reden is dat zij de impact van het (tijdelijk) sluiten/krimpen van een Tata niet onderzoekt in relatie tot de noodzakelijke ruimte voor andere sectoren? Wij denken daarbij ook aan woningbouw en boeren. Ook energiebeschikbaarheid, beperkte mankracht en de milieu- en klimaatproblematiek zijn belangrijke factoren naast het oplossen van de gezondheidsproblematiek. Het geeft Nederland een enorme opluchting als de productie van Tata (tijdelijk) vermindert vanwege voorgaande argumenten. Er ontstaat weer ruimte wanneer Tata aantoont dat de impact op de leefomgeving en de gezondheid van omwonenden nihil is omdat zij binnen haar eigen bedrijfsterrein werkt.

Dorpsraad

Wie waakt, wint

Wij nodigen de staatssecretaris uit voor een gesprek om met de Dorpsraad en andere belanghebbenden nader in gesprek te gaan.

Namens de Stichting Dorpsraad Wijk aan Zee

Hoogachtend,

V. van Waardenburg
voorzitter

A.W. van Lochem
secretaris

Namens Gezondheid op 1

Antoinette Verbrugge

Namens Stg. Frisse Wind.nu

Sanne Walvisch

Namens Stichting IJmondig

Ellen Windemuth

Bijlage 1: Uitvoering aangenomen moties

- Leijten/van Raan: geen nieuwe subsidierelaties zonder harde afspraken over gezondheidswinst
- Van der Lee/Thijssen: geen subsidiebeschikkingen afgeven die kunnen leiden tot bestending van schade aan de volksgezondheid
- Hagen/Boucke: over onderzoek naar gevolgen voor gezondheid en milieu van de waterstofroute

Kamerbrief I&W aanpak voor het beperken van de luchtverontreinigende uitstoot van Tata (1 dec 2021):

Onderzoek effecten waterstofroute : Het Ministerie van IenW zal, in samenspraak met de provincie Noord-Holland, een onafhankelijk onderzoek laten uitvoeren naar de **effecten van** de in de haalbaarheidsstudie¹² van Roland Berger **beschreven waterstof- route op milieu en gezondheid**. Hiermee wordt invulling gegeven aan de **motie van de leden Hagen en Boucke**. Om voldoende gegevens te hebben om het onderzoek te kunnen starten, moeten de plannen door Tata Steel verder worden uitgewerkt. **Aan Tata Steel is gevraagd deze uitwerking spoedig te starten en de voor dit onderzoek benodigde gegevens te delen.**

Uit onderstaande brief (15-6) blijkt echter dat Tata nog altijd niet de **uitstoot van PAKs en zware metalen** van de nieuwe fabrieksinstallaties heeft aangeleverd. Dit had al lang moeten gebeuren. Dit is nodig om de **gezondheidseffecten onafhankelijk** te kunnen beoordelen.

Brief I&W (15 juni 2022)

Voortgang actielijn effecten waterstofroute op milieu en gezondheid.

“De inzet van deze actie is erop gericht om de effecten van de waterstofplannen van Tata Steel op de gezondheid en het milieu onafhankelijk en transparant in beeld te brengen. Dit onderzoek is in de afgelopen periode voorbereid. Om het onderzoek te kunnen uitvoeren* is meer informatie nodig van Tata Steel over de milieuprestaties van de toekomstige installaties. Deze informatie is op dit moment nog niet beschikbaar. Naar verwachting ontvangt mijn ministerie voor de zomer van Tata Steel een document met meer informatie over de beschikbaarheid van informatie. Ik zal dit document via de website van het ministerie openbaar maken.”

In de brief staat ook het volgende:

Voor de zomer ontvangt u van de minister van Economische Zaken en Klimaat, nog een brief over hoe het kabinet de **maatwerkafspraken** met de **grootste industriële uitstoters** wil realiseren. In die brief wordt ook ingegaan op de voortgang van de **verduurzamingsplannen van Tata Steel voor groene staalproductie** in de IJmond en de huidige intensieve inventarisatie-fase voor mogelijke ondersteuning daarvan.

*Bijkomende vraag is wie de gezondheidseffecten gaat onderzoeken (dit is niet het RIVM!).

Het is evenmin duidelijk of en wanneer de schadelijke oude installaties sluiten. Tata wil zich niet committeren aan de eigen gestelde deadlines voor sluiting van de cokesfabrieken en hoogovens. Groenstaal kan nog jarenlang duren en de vervuiling blijft doorgaan met de oude fabrieken die soepele normen hebben gekregen omdat ze te slecht onderhouden zijn.

Bovendien, bij gelijktijdig in bedrijf zijn van oud en nieuw betekent dit een toename in

Dorpsraad

Wie waakt, wint

schadelijke uitstoot met negatieve gevolgen voor gezondheid (fijnstof, zware metalen, PAKS),
klimaat (CO₂) en milieu (NO_x)

Wanneer info over het totaal aan (oude en nieuwe) fabrieksinstallaties en de
gezondheidseffecten hiervan ontbreekt is het echter onmogelijk om met Tata
subsidieafspraken te maken met harde voorwaarden voor gezondheid.